

Образложење

I. УСТАВНО-ПРАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Правни основ за доношење овог закона садржан је у члану 97. тач. б) и 15) Устава Републике Србије, према коме Република Србија уређује и обезбеђује, између осталог, порески систем и финансирање остваривања права и дужности Републике Србије утврђених Уставом и законом.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Разлози за доношење закона јесу постизање циљева у домену политике акциза, као што су даља постепена хармонизација акцизне политике са прописима и стандардима Европске уније, смањење појава сиве економије у промету акцизних производа и самим тим, обезбеђивање стабилнијег прилива средстава од акциза у републички буџет.

Хармонизација акцизне политике испољава се, пре свега, у даљем усаглашавању са системом опорезивања цигарета акцизом у Европској унији, у смислу повећања укупног акцизног оптерећења цигарета, имајући у виду да према општем правилу из Директиве Савета бр. 92/79/ЕЕЗ, 99/81/ЕЕЗ и 02/10ЕЦ укупно акцизно оптерећење (специфична акциза + пропорционална) не сме бити испод 57% малопродајне цене једне паклице цигарета у категорији цигарета са најпопуларнијом ценом и да укупна акциза не може бити нижа од 64€ на 1000 комада цигарета у категорији цигарета са најпопуларнијом ценом. Овим законом, предлаже се измена постојећег система опорезивања цигарета акцизом, у смислу повећања специфичне акцизе и смањења пропорционалне стопе акцизе, чиме се обезбеђује даље приближавање поменутиим стандардима ЕУ. На овај начин обезбедиће се повећање прихода од акцизе на цигарете, с обзиром да би државни приход у великој мери био независан од ценовне политике произвођача, односно увозника цигарета. Истовремено, на овај начин, тржиште се штити од јефтиних цигарета и цигарета лошег квалитета, што је једна од могућих последица смањења укупног тржишта услед спровођења Оквирне конвенције о контроли дувана. Утврђивањем акцизне структуре на цигарете до 2012. године, свим учесницима на тржишту гарантује се стабилност и предвидивост, а што, као очекивану последицу, треба да има одрживост инвестиција и запослености у домаћој дуванској индустрији. Предложене мере одговарају како домаћем произвођачу цигарета, тако и увознику цигарета, а држави обезбеђују одрживост прихода.

С обзиром на потребу стварања услова за даљу стабилизацију тржишта деривата нафте и самим тим, обезбеђивања већих прихода од акцизе на деривате нафте у републичком буџету, овим законом предлаже се измена износа акцизе на деривате нафте (моторни бензин, дизел гориво и течни нафни гас за погон моторних возила).

У циљу обезбеђивања још већих буџетских прихода, предлаже се повећање акцизе на пиво и кафу.

Овим законом, а у складу са прописима ЕУ, ближе се уређује право на ослобођење од плаћања акцизе у случају када акцизне производе набављају дипломатска и конзуларна представништва и међународне организације за службене потребе, као и личне потребе особља и чланова њихових породица под одређеним условима. Исто тако, прецизирају се ослобођења од плаћања акцизе на деривате нафте чији се промет врши у складу са међународним уговорима.

У циљу ефикаснијег спровођења закона, предлаже се прецизирање појединих постојећих законских решења.

Постизање планираних циљева могуће је једино остварити изменама и допунама закона.

III. САДРЖИНА ЗАКОНА

Уз члан 1.

Овим чланом предлаже се прецизирање постојећих појмова, као и брисање ст. 3. и 4, с обзиром да су наведене одредбе, сагласно Закону о изменама и допунама Закона о акцизама («Службени гласник РС», број 61/07), престале да важе 1. јануара 2008. године.

Уз члан 2.

Овим чланом предлаже се прецизирање основице за обрачун акцизе при увозу кафе (сирове, пржене, млевене и екстракта кафе), тако да основицу чини вредност производа утврђена по царинским прописима, увећана за износ царине и других увозних дажбина.

Уз члан 3.

Овим чланом предлаже се повећање последњих усклађених износа акцизе (усклађивање је извршено у јануару 2008. године) на деривате нафте, и то на моторни бензин са садашњих 35,91 дин/лит на 40,50 дин/лит, дизел гориво са садашњих 19,10 дин/лит. на 26,00 дин/лит. и течни нафтни гас са садашњих 11,01 дин/кг на 13,00 дин/кг).

Уз члан 4.

С обзиром да је, у циљу одржавања и поспешивања квалитета дуванских прерађевина, потребно периодично контролисање квалитета ових производа, а имајући у виду да се ти производи не стављају у слободан промет на тржиште, овим чланом предлаже се да се, у случају када се дуванске прерађевине користе за

утврђивање контроле квалитета производа, акциза не обрачунава и не плаћа имајући у виду да се наведени производи не стављају у слободан промет на тржиште Републике Србије. Прописи ЕУ такође, дозвољавају овакву пореску олакшицу.

Имајући у виду да је постојећим законским решењем прописано да се усклађивање динарских износа акцизе са стопом раста цена на мало врши једанпут годишње, овим чланом предлаже се да се и утврђивање најпопуларније цене дуванских прерађевина и минималне акцизе врши једанпут годишње, уместо до сада прописаног утврђивања два пута годишње, и то до 31. јануара текуће године, а на основу података о обиму продаје дуванских прерађевина у претходној години. Прописи ЕУ дозвољавају да државе-чланице могу слободно да пропишу у свом националном законодавству динамику одређивања најпопуларније цене дуванских прерађевина и минималне акцизе.

Уз члан 5.

Овим чланом предлаже се повећавање износа акцизе на пиво на 15,00 дин/лит. Напомињемо да последњи усклађени износ акцизе на пиво који се примењује, износи 12,41 дин/лит.

Уз члан 6.

Предлаже се повећавање стопе акцизе на кафу са 30% на 40%.

Уз члан 7.

Предлаже се да Влада може променити последње објављене износе акциза на деривате нафте (све врсте моторног бензина, све врсте дизел горива и течни нафтни гас за погон моторних возила) ради ублажавања утицаја промена цене сирове нафте на светском тржишту на произвођачке цене, с тим што то повећање или умањење не може бити веће од 20% последњих објављених износа акциза.

Такође, у циљу прецизирања предлаже се да се усклађени износи акциза примењују од наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Уз члан 8.

Имајући у виду да је предложено да се у случају када се дуванске прерађевине користе за утврђивање контроле квалитета производа, акциза не обрачунава и не плаћа, овим чланом предлаже се да се цигарете које служе за тестирање квалитета производа изузму од обавезе обележавања контролним акцизним маркицама, с обзиром да се наведени производи не стављају у слободан промет на тржиште Републике Србије.

Уз члан 9.

Овим чланом, у складу са прописима ЕУ, ближе се уређује право на ослобођење од плаћања акцизе у случају када акцизне производе набављају дипломатска и конзуларна представништва и међународне организације за службене потребе, као и личне потребе особља и чланова њихових породица под одређеним условима. Исто тако, прецизирају се ослобођења од плаћања акцизе на деривате нафте чији се промет врши у складу са међународним уговорима, а укида се пореско ослобођење на кафу чији се промет врши на основу међународног уговора. Такође, овим чланом прописује се овлашћење министру надлежном за послове финансија да подзаконским актом уреди ближе услове, начин и поступак остваривања овог пореског ослобођења.

Предлаже се ослобођење од плаћања акцизе на цигарете и алкохолна пића које су обележене контролним акцизним маркицама, у случају да се наведени акцизни производи уништавају по налогу или одобрењу надлежног органа из објективних разлога (нпр. здравствена неисправност цигарета или алкохолних пића, поплава у складишту и др).

Уз члан 10.

Овим чланом прецизније се уређују услови и поступак за добијање и одузимање акцизне дозволе, начин и контролу отпремања и допремања производа у акцизно складиште и вођење евиденције у акцизном складишту.

Уз члан 11.

Имајући у виду да је у складу са постојећим законским решењем обвезник акцизе на течни нафтни гас за погон моторних возила лице које продаје овај производ крајњем потрошачу, у циљу спречавања злоупотреба у промету тим дериватом нафте, овим чланом предлаже се да се акциза обрачунава и плаћа и на мањак течног нафтног гаса који је настао у малопродајном објекту лица које испоручује овај дериват нафте, осим мањка који је настао услед више силе (земљотрес, поплава, рат и сл.).

Уз члан 12.

Овим чланом врши се правно-техничка редакција текста.

Уз члан 13.

Овим чланом предлаже се укидање обавезе произвођачима акцизних производа да, у случају када се акциза повећава, смањује или укида, врше попис затечених залиха акцизних производа у магацину, односно складишту, осим у акцизним складиштима, с обзиром да ову обавезу немају увозници акцизних

производа, чиме се сви обвезници акцизе стављају у једнак положај у моменту промене износа акцизе.

Уз члан 14.

С обзиром да је овим законом предложено изузимање од плаћања акцизе на дуванске прерађевине које служе за тестирање квалитета производа, предлаже се да се подзаконским актом који доноси министар финансија пропише начин и поступак одобравања количина дуванских прерађевина које служе за ове намене.

Уз члан 15.

Врши се прецизирање постојеће одредбе закона која регулише право на рефакцију плаћене акцизе у смислу да право на рефакцију акцизе може да оствари трговац на велико који је набавио у земљи тај производ непосредно од произвођача, а затим је исти извезао. Циљ овакве норме је да се подстакне извоз производа домаћег порекла.

Уз члан 16.

Овим чланом врши се правно-техничка редакција текста.

Уз члан 17.

Овим чланом предлаже се укидање права на рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте које продају и отпремају произвођачи тих деривата купцима са територије АП Косово и Метохија.

Такође, врши се правно-техничка редакција текста.

Уз члан 18.

Овим чланом прецизирају се услови под којима право на рефакцију акцизе може да оствари лице које није произвођач, а извезло је производ на који је плаћена акциза и које је набавило непосредно од произвођача акцизног производа у земљи.

Уз члан 19.

Предлажу се нови износи специфичне акцизе на цигарете, по периодима примене до 2012. године, и даље. Предложени износи усклађивали би се годишњом стопом раста цена на мало.

Уз члан 20.

Предлаже се нова стопа пропорционалне акцизе на цигарете, почев од 1. јануара 2009. године, и даље.

Уз члан 21.

Овим чланом предлаже се да се усклађени износи акциза на цигарете примењују од наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Уз чл. 22. и 23.

Овим чланом предлаже се нова стопа акцизе на цигаре, цигарилосе, дуван за пушење и остале дуванске прерађевине почев од 1. јануара 2009. године, и даље.

Уз члан 24.

Овим чланом врши се прецизирање постојећих одредаба које се односе на обавезу произвођача, односно увозника дуванских прерађевина да пријављују и објављују малопродајне цене дуванских прерађевина, као и на забрану продаје дуванских прерађевина по малопродајним ценама које су различите од оних које је пријавио и објавио произвођач, односно увозник.

Уз члан 25.

Овим чланом предлаже се да Влада посебном уредбом пропише порески третман промета производа са АП Косово и Метохија.

Уз чл. 26. и 27.

Врши се нормативно усклађивање казених одредаба у складу са предложеним изменама закона.

Уз члан 28.

С обзиром да се овим законом предлаже годишње утврђивање износа најпопуларнијих цена и минималних акциза на дуванске прерађевине из члана 10. Закона о акцизама („Службени гласник РС”, бр. 22/01, 73/01, 80/02, 43/03, 72/03, 43/04, 55/04, 135/04, 46/05, 101/05-др. закон и 61/07), овим чланом прецизира се време када ће се извршити прво наредно утврђивање износа најпопуларнијих цена на дуванске прерађевине.

Уз члан 29.

Овим чланом прецизира се време када ће се извршити прво наредно усклађивање специфичних износа акцизе на производе из чл. 3, 5. и 19. овог закона.

Уз члан 30.

Прописује се дан ступања на снагу овог закона.

IV. СРЕДСТВА НЕОПХОДНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ОВОГ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити посебна средства у републичком буџету.

V. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Разматрање и доношење овог закона по хитном поступку предлаже се у складу са чланом 161. Пословника Народне скупштине Републике Србије. Доношење закона по хитном поступку неопходно је имајући у виду да су ефекти предложених измена и допуна овог закона уграђени у Закон о буџету Републике Србије за 2009. годину.

Недоношење Закона о изменама и допунама закона о акцизама по хитном поступку имало би штетне последице по остваривање буџетских прихода, а самим тим и на рад органа и организација.